

## **Sammanfattning**

### **Utveckling av lokal fortbildning, ULF-projektet**

Svensk förening för allmänmedicin, SFAM

2017-04-19

Delprojekt 1A och 1B

#### **Lokala fortbildningsgrupper**

##### **Maria Wolf**

Ett lokalt projekt med ett erbjudande om att starta lokala fortbildningsgrupper enligt FQ-gruppsmodell i läkargrupperna ute på vårdcentralerna i Stockholms län påbörjades under 2016 och pågår kontinuerligt. Fortbildningssamordnarna i Stockholm är involverade i att nå ut med SFAMs inbjudan till de allmänläkare som jobbar i deras område. Alla vårdcentraler erbjuds ett besök för ett uppstartsmöte/informationsmöte och intresset har hittills visat sig vara ganska stort.

Ett omfattande arbete med att ta fram nya studiebrev, s.k. SWAMPar (SFAMs Webbfortbildning i AllmänMedicin med Patientfall) sker parallellt med att dessa fortbildningsgrupper startas och dessa grupper erbjuds också att testa de nya materialen. I takt med att PrimärvårdsKvalitet blir tillgängligt på allt fler vårdcentraler i landet blir användande av kvalitetsdata en viktig del i den lokala fortbildningen, som med fördel kan integreras i FQ-gruppsarbetet.

En utvärdering vid en pilotvårdcentral visar att läkargruppen är positiv till att jobba strukturerat enligt FQ-gruppsmodell samt att arbeta med SWAMPar inom olika ämnesområden. Man önskar dock tid och resurser för att ha möjlighet att avsätta mer tid för arbete i sin lokala fortbildningsgrupp på vårdcentralen varför förankring centralt i landstinget är angelägen.

##### **Sofie Näslund**

För att överbrygga övergången från ST-läkare till specialistläkare har ST-läkarna i Gästrikland och Hälsingland i Region Gävleborg erbjudits hjälp med att forma FQ-grupper/interkollegiala grupper som de kan fortsätta jobba i även efter avslutat ST.

Projektet hade vid årsskiftet 2016/2017 resulterat i 6 nya FQ-grupper med 7-8 deltagare i varje grupp som träffas regelbundet. De allra flesta ST-läkarna ingår då i en FQ-grupp. Modellen för ST-läkare att jobba i FQ-grupp har föreslagits bli en bestående del av ST-läkarnas utbildning i denna region. Hinder i form av geografiska avstånd har identifierats liksom byte av arbetsplats.

##### **Susanna Althini**

En ny modell med fokusveckor har testats på Gotland. När det gällde kroniska sjukdomar sågs arbetet med diabetespatienter som viktigast att starta med. En blandning av praktiskt patientarbete, teoretisk utbildning i form av en diabeteskurs och en separat diabetesföreläsning. Som komplement gavs s.k. mikroföreläsningar (kortfattade uppdateringar inom begränsade ämnen) samt kliniska och kollegiala diskussioner tillsammans med sjukhusfarmaceuten.

Läkargruppen var överens om att fokusveckorna höjt gruppens samlade kompetens, ffa beträffande läkemedelsbehandling, användning av NDR-riskmotorn och NDR-statistik.

Detta pilotprojekt resulterade i att fokusveckorna lever vidare på Gotland med nya teman inplanerade som t ex astma/KOL, hjärtsvikt och multisjuka äldre. Målsättningen är att ha 4 återkommande fokusperioder per år.

## Delprojekt 1C

### **Kartlägga och tillgodose fortbildningssamordnarnas behov**

#### **Gösta Eliasson, Helene Magnusson**

Syftet med projektet var att kartlägga förhållandena i landsting/regioner vad gäller lokal fortbildning samt att beskriva vilka hjälpmedel och stöd de lokala fortbildningssamordnarna önskar från SFAM.

En webbaserad enkät omfattande 34 frågor med flervalssvar och fritext utformades och distribuerades via e-mail till samtliga 37 medlemmar i fortbildningssamordnarnätverket.

Antalet enkätsvar var 21 st, vilket motsvarar en svarsfrekvens på knappt 60 procent. Det var jämn fördelning över landet, men svar saknades från fem landsting/regioner.

Det visade sig att fortbildningssamordnarnas uppdrag varierar kraftigt över landet. En fortbildningssamordnare ansvarar för från ett tjugotal allmänläkare upp till ca 500 läkare. De ekonomiska förutsättningarna varierar från ingen budget alls upp till 900 000 kr per år, lite beroende på hur man räknar.

En fjärdedel av fortbildningssamordnarna saknar administrativt stöd. Närvaron av deltagare vid lokala fortbildningsdagar ligger i allmänhet runt 50-70 procent, men varierar kraftigt mellan olika regioner/landsting. Man ser också att det på de flesta håll finns en grupp läkare som aldrig deltar i lokala fortbildningsdagar. Majoriteten av samordnarna uppger att sporadiska utbildningsplaner förekommer. Några anger att FQ- och Balintgrupper förekommer, men i liten utsträckning.

Fortbildningssamordnarna önskar mer stöd från SFAM, bl a gällande studiematerial, webbaserad fortbildning och allmänmedicinska typfall.

## Delprojekt 2

### **Studiematerial SWAMP**

#### **Maria Wolf**

Syftet med detta delprojekt är att ta fram nytt fortbildningsmaterial för FQ-grupperna att jobba med författa av allmänläkare med viss expertkompetens inom något specifikt område. SWAMP:ar (SFAM:s Webbfortbildning i AllmänMedicin med Patientfall) bygger på Studiebrevets struktur, men är webbaserat vilket möjliggör att koppla en videofilm mm till studiematerialet. Användningen av PrimärvårdsKvalitet beaktas vid utvecklingen av nya SWAMP:ar.

Arbetet med SWAMP:arna görs kontinuerligt och sammanlagt 13 nya SWAMP:ar inom olika ämnesområden ligger i pipeline för publicering på SFAM:s hemsida.

Utvärderingen av arbetet i pilotvårdcentralernas FQ-gruppsarbete visar att man generellt är mycket positiva till att jobba interkollegialt med SFAM:s studiebrev och SWAMP:ar.

## Delprojekt 3

### CPD-poängssystem

#### Ulrika Elmroth

I ansökan planerades en pilotstudie för att undersöka allmänläkares behov och upplevelse av att använda CPD-poäng för att dokumentera och värdera sin kontinuerliga fortbildning.

Pga snäv tidsram under hösten tillsattes istället en referensgrupp för att allmänläkare och ST-läkare i allmänmedicin skulle få komma med synpunkter på CPD-poängfunktionen samt föreningens fortbildningsportal som helhet. I samband med idéseminariet under hösten diskuterades också dessa frågor.

Vid sammanställningen av de olika synpunkterna framkom att en del tekniska funktionaliteter behövdes förbättras på hemsidan och utvecklingen av hemsidan är pågående.

## Delprojekt 4A

### En svensk version av "General Medicine Council Multi Source Feedback"-enkäter för läkare.

#### Helena Schildt-Tossman, Jan-Eric Olsson

Work Place Based Assessment (WPBA) med validerade enkäter är metoder som med framgång används allt mer över hela världen för att åstadkomma positiv beteendeförändring under läkarutbildningen. I nya målbeskrivningen har Socialstyrelsen rekommenderat ST-läkare att använda på förhand kända metoder av typ WPBA. En sådan metod är multi source feedback. General Medical Council Multi Source Feedback Questionnaire (GMC MSF Q) från England är ett internationellt respekterat, validerat MSF-verktyg som bygger på mätbara frågor om god medicinsk praxis. God medicinsk praxis består enligt General Medical Council i England av fyra områden:

- Kunskaper, färdigheter och genomförande
- Patientsäkerhet och kvalitet
- Kommunikation, partnerskap och lagarbete
- Att bibehålla förtroendet i relation till patienter och kollegor genom att agera med ärlighet och integritet.

Eftersom Sverige saknat tillförlitliga och validerade verktyg för feedback från patienter och medarbetare finns det sedan 2014 ett pågående forskningsprojekt vid Akademiskt primärvårdscentrum i Huddinge med syftet att ta fram en svensk validerad och anpassad version av GMC-MSF som bygger på frivillighet och anonymitet.

Det hela har nu, delvis med hjälp av medel från SFAM och kronikerprojektet, bl a resulterat i enkäter som presenterats i olika forum. I samband med studierektor Thomas Marmolin har en textversion skapats på ST-forums webbserver där ST-läkare och färdiga specialister kan gå in och testa instrumentet. Länk: <http://survey.stforum.se/>. Fram till den 21 december hade 55 läkare anmält sig till testversionen av MSF för läkare och samlat svar från 332 medarbetare och 423 patienter. Konfidentiella svarsrapporter har skickats ut till flera läkare.

Länk till MSF för läkare finns sedan i slutet av december på SFAM:s hemsida.

<http://sfam.se/foreningen/s/st-lakare>. I samarbete med Stockholm allmänmedicinska studierektorer pågår arbete med en tolkningsmanual.

## Kvalitetssäkring av patientcentrerat arbetssätt vid kronisk sjukdom

**Charlotte Hedberg, Conny Svensson**

Pågående projekt. Fortbildning i patient/personcentrerat arbetssätt:

Återföring på ljudinspelad konsultation med hjälp av reflektionsmall och telefonuppföljning.

**Syfte:** Att undersöka om en enkel och resursbesparande modell för självstyrt lärande med uppföljning per telefon kan fungera för att upprätthålla och vidareutveckla allmänläkarens kompetens i att arbeta patient/personcentrerat.

**Bakgrund:** Syftet med patient/personcentrerat arbetssätt är att kunna kommunicera utan missförstånd, ge ett gott bemötande, tillgodose patientens behov av kunskap, samt uppnå en gemensam förståelse och planering i samråd.

Det finns en patientcentrerad/personcentrerad samtalsmetod i Patientlagens anda (Patientlagen 2015) som vidareutvecklats pedagogiskt de sista 15 åren inom den allmänmedicinska specialiteten på obligatoriska konsultationskurser, i grundutbildning, ST och fortbildning.

Evidens visar att återföring på egen inspelad konsultation på verklighetens patientmöten är välfungerande för att upprätthålla och utveckla kompetens.

En reflektionsmall för självstyrt lärande utifrån operationaliserade patientcentrerade strategier har utvecklats inom grundutbildningen på Karolinska Institutet.

**Design:** Kollegor som gått konsultationskurs får prova en reflektionsmall för egen ljudinspelad konsultation. Förutsatt patientens samtycke! Spelas konsultationens inledning och avslutning upp per telefon och kollegan får återföring på välfungerande strategier och får möjlighet att diskutera alternativa strategier med specialutbildad handledare.

Alla får en skriven återföring på sin reflektion. Synpunkter och utbyte utvärderas i enkät och med telefonintervju.

## Återkommande utvärdering av kunskapsnivå hos ST-läkare i allmänmedicin: Progresstest

**Remy Waardenburg**

**Syfte:** Syftet med projektet är att utarbeta en struktur för återkommande teoretisk utvärdering av kunskaper i allmänmedicin enligt progresstestmetoden.

**Målgrupp:** ST-läkare i allmänmedicin.

En betaversion av progresstestet (pilottest) har tagits fram i lärportal/LMS (Totara)

60 st pilottestfrågor har producerats. En testgrupp har identifierats och en styrgrupp etablerats.

Fastställande av utvärderingspunkter har genomförts liksom planering och projektledning.

Arbetet är pågående.